

Jyvä

Sillä sinun
työsi on tärkeä

AMMATTILIITTO
JYTYN JÄSENLEHTI
3/24

Leevi
Kotilainen
ottaa kopin
nuorista
Sivu 24

Jäivätkö
hommat taas
suunnittelun
asteelle?
Sivu 14

Jos yhteiskunnalliset
asiat eivät kiinnosta
pätkääkään, on riskinä
unohtua sivuraiteelle
omasta elämästään.

Sivu 6

Vaiikuta!

Riittääkö hänelle työeläkettä?

Pian hänkin pääsee kouluun, ennen pitkää opiskelemaan ja työelämään. Mutta riittääkö hänelle aikanaan työeläkettä?

Tehtävämme Kevassa on pitää huolta julkisen alan ammattilaisista sukupolvesta toiseen – niin työuran aikana kuin sen jälkeen.

Katsomme kauas eteenpäin ja varmistamme sijoitustoiminnallamme, että myös tulevaisuuden tekijät saavat työeläkkeen.

Luotettavaa eläketurvaa
ja kestävää työelämää.
www.keva.fi

Lisää paatosta!

VAIN KIINNOSTAVA viestintä on vaikuttavaa. Tämä on omaa työtäni ohjaava ja ikuisesti haasteellinen periaate. Mikä sitten on kiinnostavaa? Se on kiinni siitä, kenelle viesti on tarkoitettu.

Teemme Jytyssä viestintää hyvin moninaisille kohderyhmille, kuten jäsenille, yhdistyksille, luottamusmiehille, päättäjille ja medialle. Lisäksi eri elämäntilanteissa olevia ja ammateissa työskenteleviä kiinnostavat eri asiat, usein eri puhetyylillä. Sama viesti ei sovi kaikille kohderyhmille, ei myöskään sama kanava. Kohderyhmäpohdinta on meille viestijöille arkipäivää, ja se vasta tekee työstämme kiinnostavaa!

Yksi parhaimmista kiinnostavuuden opeista luotiin jo antiikin aikana. Aristoteleen retoriikan eli puhetaidon opin mukaan *eetos* (puhujan olemus), *paatos* (tunne) ja *logos* (järki) on sovittava kohderyhmän mukaan.

Nykyajan vaikuttamista ja poliittista keskustelua seurattaessa käy väistämättä mielessä, että eetos ja paatos ovat syrjäyttäneet logoksen lopullisesti. ”Ei ole väliä mitä sanotaan vaan kuka sanoo” pätee analyysiksi moneen tilanteeseen. Viestinnän ammattilaisena olo on monesti epäuskoinen klikkiuutisia ja meemejä selaillessa.

Tämän lehtemme teamana on vaikuttaminen. Toivomme, että olemme onnistuneet kertomaan siitä kiinnostavalla tavalla. Vai olisiko voinut olla lisää paatosta?

Jaana Parkkola Päätoimittaja

SAMULI SIVONEN

”Sama viesti ei sovi kaikille kohderyhmille, ei myöskään sama kanava.”

KOMMENTTI

NYKYAIKA tarjoaa lukemattomia vaikuttamisen mahdollisuuksia, aina ruohonjuuritasolta poliittiseen päätöksentekoon saakka. Voit valita keinoista itsellesi sopivimman. Jotkut ovat vaikuttajina valvettuneita

skeptikkoja, toiset taas arjen sohvavaikuttajia (s. 10).

Perinteinen demokraattinen päätöksenteko on monille helppo ja luonteva tapa vaikuttaa. Jytiläisillä tarjoutuu tähän loistava tilaisuus, kun jäsenet pääsevät valit-

semaan uuden liittovaltuuston Jyty-vaaleissa 1.–14.10. Muista äänestää – vain annettu ääni ratkaisee!

Pekka Laukkanen
Jytyn suunnittelija

Lue lehti
verkossa
jyty-lehti.fi

PÄÄKIRJOITUS SIVU 3

Viestin sisältöä tärkeämpää on, kuka sen sanoo.

TEEMA SIVU 6

Tässä numerossa pohdimme vaikuttamista ja osallistumista.

KOKEILE SIVU 14

Opettele toimimaan smartisti.

VIERASKYNÄ SIVU 15

Samae Koskinen ja kusihuorat.

SELVITIMME SIVU 16

Huolena hyvinvointialueiden kurimus.

EDUNVALVONTA SIVU 18

Haluatko päästä työelämän kehittämisen aitiopaikalle? Ota vinkit talteen.

HYVINVOINTI SIVU 20

Huumori ei ole aina makukysymys.

JYTYLÄINEN SIVU 24

Palveluohjaaja Marianne Greus ammentaa iloa työhön antoisista asiakastilanteista.

TYÖVOITTO SIVU 28

Korona ei oikeuttanut keskeyttämään palkanmaksua.

USEIN KYSYTTYÄ SIVU 30

Yhteistoiminnalla ja vuorovaikutuksella on väliä.

MINÄ VAIKUTAN SIVU 31

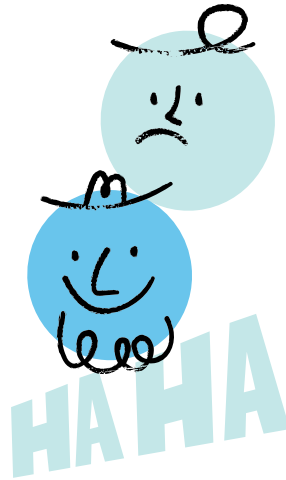
Etsivä nuorisotyöntekijä Leevi Kotilainen tapaa nuoria niin työssään kuin Jytyn nuorisovastaavana.

JÄSENASIAT SIVU 32

Ajankohtaiset uutiset ja jäsenasioiden kootut täripit.

SVENSKA SIDOR SIVU 36

I det här numret behandlar vi inflytande och delaktighet.

20

Hauskat läpät

Huumori on taitolaji, joka vaatii psykologista silmää ja herkkyyttä. Jos tuntuu, ettei nykyisin saa sanoa enää mitään, on ehkä syytä kurkata peiliin. Parhaimmillaan työpaikan yhteinen huumori parantaa yhteishenkeä.

SIVU 20

24

Tukena ja turvana

Palveluohjaaja Marianne Greus tekee ikäihmisten palvelutarpeen arvioin-teja Lapin hyvinvointi-alueella. Kireä talousti-lanne huolettaa pitkän linjan työntekijää.

SIVU 24

Ammattiliitto Jytyn julkaisema jäsenlehti ilmestyy 4 kertaa vuonna 2024 **Päätoimittaja** Jaana Parkkola / Jyty **Tuottaja** Sanna Pyysalo / Jyty **Toimitus** Leena Filpus ja Anna Kurkela-Vilén / Kubo **Ulkoasu** Markus Frey ja Iina Lievon-Thapa / Kubo **Kirjoittajat ja kuvaajat** Saara Autere, Minna Hotokka, Samae Koskinen, Tommi Mattila, Nina Susi, Matti Välimäki
Yhteystiedot 020 789 3799, etunimi.sukunimi@jytyliitto.fi / etunimi.sukunimi@kubo.fi
Osoitteenmuutokset ja tilausasiat 020 789 3720, jäsensivustilla@jytyliitto.fi
Paino PunaMusta Oy **Kaupalliset ilmoitusvaraukset** MikaMainos Oy, 050 528 7782, mika.sainio@mikamainos.fi **Jytyn jäsenrekisterillä** on väestötietolain (507/1993) mukainen lupa päivittää jäsenten nimiä ja osoitteita Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän tiedoilla.

Korona-aikana useat kuntatyönantajat keskeyttivät palkanmaksun sillä perusteella, että työnteko oli estynyt. Päätös oli lainvastainen.

SIVU 28

12

Muutoksen kourissa

Hallituksen neuvotteluhaluttomuus ja itsevaltainen sanelupolitiikkaa on tullut yllätyksenä myös työmarkkinahistorioitsija Tapio Bergholmille.

SIVU 12

Kysyimme jytyläisiltä, mikä on heidän tapansa vaikuttaa. "Äänestän aina kaikissa minua koskevilla vaaleissa. Teen monenlaista talkootyötä eri yhdistyksissä ja seurakunnassa sekä omalla työmaallani."

6

Jokainen ääni ratkaisee

Laskeva äänestysaktiivisuus mietityttää, mutta se kertoo edustuksellisen demokratian tilasta lopultakin vain vähän. Huolestuttavampaa on se, kun yhteiskunnallista ja poliittista päätöksentekoa ei ymmärretä.

SIVU 6

SEURAA MEITÄ SOMESSA

Jyty-lehden juttuja ja muita kiinnostavia ajankohtaisasioita löydät myös liiton sosiaalisen median kanavista. Seuraa meitä somessa ja osallistu. Verkkolehden löydät osoitteesta [jyty-lehti.fi](https://www.jyty-lehti.fi).

#jyty #jytyläiset #ammattiliittojyty #jytynuoret

f jytilyitto
jytynuoret

@ jyty_ry
jytynuoret

in jyty

X jyty_ry

▶ jytyvideot

🎵 ammattiliitto.jyty

Suurin osa alle 35-vuotiaista hankkii valtaosan uutisista ja ajankohtaistiedosta sosiaalisen median kanavista.

Osallistuminen mielenosoituksiin ja mielenilmauksiin yhdessä muiden kanssa lisää yhteisöllisyyttä ja me-henkeä.

Ajankohtaistiedon käsittely vaatii nykyisin valppautta ja osaamista, sillä tietoa tulee monelta rintamalta ja paljon.

Mitä nuorempi kuluttaja, sitä tärkeämmäksi kulutus- ja ostovalinnat koetaan vaikuttamisen keinoina.

Etenkin nuoremmat ikäpolvet vaikuttavat äänestämisen ohella muun muassa jakamalla tärkeäksi kokemiaan sisältöjä sosiaalisessa mediassa.

”On masentavaa, ettei kansalaisten yhteiskunnallisella aktiivisuudella olisi edustuksellisessa demokratiassa vaikutusta”

Teksti **Leena Filpus**

Kulutusvalinnat ja itselle merkityksellisten asioiden esiin nostaminen ovat monelle tärkeämpiä vaikuttamiskeinoja kuin puolueisiin tai yhdistyksiin kuuluminen. Miten nykypäivänä vaikutetaan?

ja hyvinvoinnista kovinkaan paljoa.

”Meidän pitäisi olla pikemminkin huolis-

AALIEN YHTEYDESSÄ äänestysaktiivisuus ja äänestysprosentit herättävät säännöllisesti keskustelua ja huolta. Laskevat luvut eivät kuitenkaan kerro edustuksellisen demokratian tilasta

samme yhteiskunnallisen päätöksenteon lukutaidosta ja etenkin sisäisestä kansalaispätevyydestä”, sanoo valtio-opin tutkijatohtori **Aino Tiihonen** Tampereen yliopistosta.

Sisäisellä kansalaispätevyydellä tarkoitetaan tunnetta siitä, että ymmärtää poliittista ja yhteiskunnallista päätöksentekoa ja niihin liittyviä asioita. Eli sitä, mitä yhteiskunnassa on meneillään. Ulkoisella kansalaispätevyydellä

puolestaan viitataan siihen, miten kansalaiset kokevat poliittisen järjestelmän heijastelevan heidän näkemyksiään.

Ihan helppoa kaiken ymmärtäminen ei ole. Tietoa tulee nykyisin todella runsaasti ja nopeaan tahtiin. On oltava varsin syvälliset tiedot ja taidot, jotta voi ymmärtää asiayhteyksiä ja kokonaisuuksia.

”Olin itse viime kevään vanhempainvapaalla enkä seurannut uutisointia samalla tavoin kuin normaalisti. Sain ihan oikeasti olla tarkkana ymmärtääkseni, mistä kaikessa oli kyse ja mikä vaikuttaa mihinkin”, Tiuhonen sanoo.

Suomalaisilla on kansainvälisten vertailujen perusteella sisäinen kansalaispätevyys verrattain matalaa. Se näkyy jo 15-vuotiaissa.

”Kansalaispätevyyteen vaikuttavat esimerkiksi koulutustaso ja sosioekonomiset tekijät, etenkin perhetausta ja lapsuudenkoti. Jos tulee yhteiskunnallisesti aktiivisesta kodista, se saat-
taa kantaa aikuisuuteen asti.”

Osallistumiskuilut kasvavat

Periytyvä poliittisen osallistumisen passiivisuus ja eriarvoistuminen ovat huolestuttavia ilmiöitä. Koulutus yhdistettynä ikään ja sukupuoleen ovat merkittävimmän äänestysaktiivisuutta ohjaavia muuttujia. Jos verrataan korkeakoulutettuja nuoria naisia ja matalasti koulutettuja nuoria miehiä, erot osallistumisessa ovat kymmeniä prosenttiyksiköitä.

”Trendi on huolestuttava. On paljon periytyvää ylisukupolvista passiivisuutta. Ei seurata yhteiskunnallisia asioita, ei ymmärretä niitä, eikä äänestäminen ja yhteiskunnallisten asioiden seuraaminen kuulu omaan elinpiiriin.”

Vuoden 2023 eduskuntavaalitutkimuksen mukaan nuoremmat, alle 50-vuotiaat ja etenkin alle 35-vuotiaat olivat aktiivisimpia erilaisissa osallistumismuodoissa. Äänestämisen ohessa he ottavat osaa järjestötoimintaan, kirjoittavat ni-

”Etenkin naisten osalta pelko ikävästä julkisuudesta pidättelee astumasta ehdolle vaaleissa.”

miä keräyksiin, jakavat poliittista ja yhteiskunnallista sisältöä sosiaalisessa mediassa. Heille myös kulutus- ja ostovalinnat ovat tärkeitä. Vanhemmatkin ikäryhmät ovat aktiivisia, mutta he osallistuvat ensisijaisesti äänestämällä.

Sosiaalisen median vaikuttamista Helsingin yliopistossa tutkiva dosentti **Essi Pöyry** kertoo, että äänestämättä jättämisellä on riskinsä. Jos tietyt väestöryhmät, esimerkiksi kouluttamattomat tai suomea tai ruotsia huonosti osaavat maahanmuuttajat jättävät äänestämättä, heille tärkeät asiat eivät välttämättä tule käsitellyiksi tai saa huomiota päättävissä pöydissä.

”Se lisää epäoikeudenmukaisuuden tunnetta, joka voi johtaa myös kannattamaan äärimmäisiä vaihtoehtoja. Sosiaalinen media on tällaisessa hyvin tehokas: hätkähdyttävät asiat keräävät katselukertoja ja saavat huomion.”

Pöyryn mielestä yhteiskunnallinen keskustelu on politisoitunut viime vuosina paljon. Käsitelystä on isoja kysymyksiä, jotka vaativat puolen valitsemista.

”Individualistinen vaikuttaminen on lisääntynyt. Monelle henkilökohtainen vaikutuspaletti, kulutusvalinnat, luonnonsuojelu tai esimerkiksi eläinten oikeudet, on tärkeämpää kuin vaikkapa puolueisiin tai yhdistyksiin kuuluminen. Sosiaalinen media vaikuttamisen kanavana ja tiedonhankinnan lähteenä on syrjäyttänyt etenkin nuoremmassa ikäpolvissa perinteiset mediat täysin”, Pöyry sanoo.

Kapeutuva tiedonsaanti

Tutkimuksista tiedetään, että suurin osa alle 35-vuotiaista hankkii valtaosan uutisista ja ajankohtaistiedosta sosiaalisen median kanavista. Lineaarinen televisio ja printtimedia ovat lähinnä vanhempien ikäluokkien kanavia. Sosiaalisen median influenssereilla ja erilaisilla vaikuttajamedioilla on suuri vaikutus etenkin nuorempiin ikäpolviin. Myös vaalikampanjat ovat siirtyneet yhä enemmän sosiaaliseen mediaan.

”Muutos on ollut suuri vuosien 2019 ja 2023 eduskuntavaalien välillä. Eikä huippua ole todennäköisesti edes nähty”, Tiuhonen sanoo.

Perinteiset mediatkin ovat nykyisin hybridimedioita. Uutisaiheita syötetään esimerkiksi lehtien sosiaalisen median alustoille, ja suosituimmat aiheet nousevat takaisin lehden sivuille ja jälleen takaisin sosiaaliseen mediaan. Huomiot ja keskustelut kiertävät.

Sosiaalisen median algoritmit ohjaavat, mi-

tä näemme päätelaitteistamme. Yhteiskunnalliset aiheet ovat harvoin yhtä koukuttavia kuin julkisjuorut tai kissavideot. Se johtaa aihealueiden ja tietosisältöjen kapenemiseen. Vaikka osa meistä seuraakin asioita laaja-alaisesti, erot ihmisryhmien välillä ovat suuret.

”Tässä on suuri poliittisen osallistumisen eriarvoistumisen ja polarisoitumisen riski. Jos tietoa yhteiskunnallisista asioista on alunperinkin vähän ja ensisijaiset tai jopa ainoat tiedonhankintakanavat ovat sosiaalisen median alustoja, tieto voi olla hyvin kapeaa ja vääristynyttä”, Tiuhonen sanoo.

Pöyry nostaa esiin myös sosiaalisen median muita ikäviä puolia: anonymiteetti ja aidon vuorovaikutuksen puute helpottavat kertomaan mielipiteitä, joita ei muuten lausuisi ääneen.

”Etenkin naisten osalta tiedetään, että vaalihäirintä ja pelko ikävästä julkisuudesta pidättelee heitä astumaan esimerkiksi vaaleissa ehdolle. Sosiaalisessa mediassa on helppo heittää lokaa toisten niskaan.”

Toisaalta sosiaalinen media voi tuoda asioita vähemmän seuraavia vaaliuurnille.

”Vaalien alla on huomattu, että taitavasti somea käyttävät poliitikot ovat saaneet ääniä erityisesti niiltä ihmisryhmiltä, jotka eivät välttämättä seuraa perinteisiä medioita.”

Mielenilmaukset osa vaikuttamista

Perinteisesti päätöksenteko on ollut Suomessa kompromissihakuista. On totuttu siihen, että eri osapuolet keskustelevaltiukastikin, mutta lopulta haetaan yhteinen näkemys, johon kaikki sitoutuvat. Nyt vaikuttaa siltä, että vanhat toimintatavat olisi unohdettu ja siirrytty yksipuoliseen sanelupolitiikkaan. Tämä on herättänyt huolta ja kiukkua työntekijäliitoissa ja työntekijöissä.

Keväällä 2024 työntekijäpuoli järjesti useita mielenilmauksia ja mielenosoituksia, joissa otettiin vahvasti kantaa hallituksen epäoikeudenmukaisiksi koettuihin päätöksiin. Hallituksen ja työnantajaliittojen päättämielenosoitukset eivät kääntäneet. Mielenilmausten järjestämistäkin haluttiin rajoittaa.

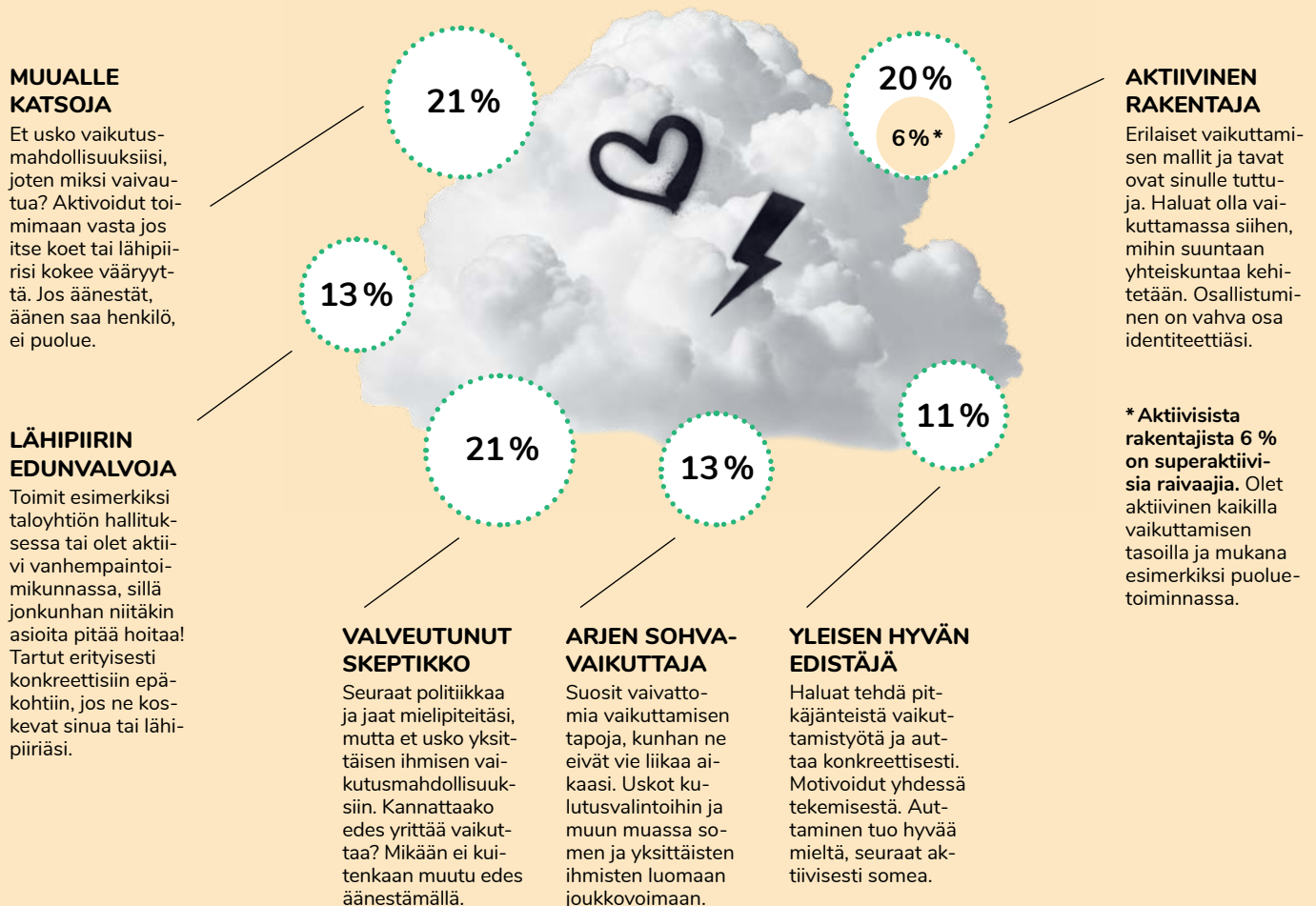
”On aika masentava ajatus, ettei kansalaisten yhteiskunnallisella aktiivisuudella olisi edustuksellisessa demokratiassa vaikutusta. Etenkin kun edustuksellinen demokratia perustuu kansalaisten säännölliseen poliittiseen osallistumiseen ja aktiivisuuteen”, Tiuhonen sanoo.

Se ei myöskään edistä kansalaispätevyyttä ja poliittista itsevarmuutta, jos kokee tärkeäksi osallistua ja vaikuttaa, mutta osallistumisella ei ole merkitystä. Ainakaan se ei lisää intoa osallistua.

Millainen vaikuttaja olet?

Äänestäminen on tärkeä vaikuttamisen tapa, mutta ei ainoa.

Prosenttiluvut ovat osuuksia eri kansalaisvaikuttamisen ryhmiin kuuluvista suomalaisista.

Lähde: Suomalaiset kansalaisvaikuttajina, Kuinka edistää osallisuutta ja osallistumista 2020-luvulla? Sitran selvityksiä 166. Sitra 2020.

Mielenosoituksilla ja mielenilmauksilla on tutkijoiden mukaan tästä huolimatta merkitystä. Osallistuminen yhdessä muiden kanssa tärkeäksi koetun asian ajamiseen ja esille tuomiseen lisää yhteisöllisyyttä. Se parantaa myös me-henkeä etenkin jos tilaisuus nousee esiin medioissa ja somessa.

Pöyry vertaa mielenosoituksia kuluttaja-boikotteihin, joiden vaikutus voi olla epäsuora.

”Vaikka mielenosoitus ei suoraan muuttaisi esimerkiksi hallituksen linjauksia, vaikutus voi näkyä muussa viranomaistoiminnassa. Esimerkiksi Helsingin kaupunki päätti pitää lastensuojelun jälkihuollon ikärajan ennallaan hallituksen leikkauksista huolimatta”, Pöyry sanoo.

”Ja vaikutus voi näkyä myös jälkikäteen, seuraavissa vaaleissa”, Tiuhonen jatkaa.

Miten jytyläiset vaikuttavat, ja mitä he toivovat liitolta?

OLEN mahdollisimman monella tavalla aktiivinen ja vaikuttamassa asioihin. Voisin sanoa, että olen oikea järjestöaktiivi. Kuulun useampaan järjestöön ja niiden hallitukseen joko paikallistasolla tai valtakunnan tasolla. Lisäksi vapaaehtoistyö on minulle se, jonka kautta saan tehdä asioita, joista nautin. Tuon myös toimintaani esille sosiaalisen median kautta, jossa voin jakaa hyvää eteenpäin.”

ÄÄNESTÄMINEN vaaleissa on hyvä tapa päästä vaikuttamaan. Olen yhdistyksen hallituksen jäsen sekä koulutus- ja hyvinvointitoimikunnan jäsen, ja niissä voin tuoda mm. kehittämisideoita esille ja osallistua tapahtumien järjestämiseen.”

[TÄRKEÄÄ ON] palkkojen ja työolosuhteiden parantaminen. Pienipalkkaisille enemmän etuja ja palkan korotuksia. Liittoon kuulumisesta parempia hyötyjä.”

[TÄRKEINTÄ ON] työntekijöiden edunvalvonta. Teemme yhdessä parempaa työelämää, olemme työelämän kehittäjiä.”

[LIITON] tärkeimpiä asioita ovat mielestäni työehtosopimukseen liittyvät asiat ja edut, joita liiton jäsenenä saan. Liiton jäsenenä olen saanut tukea.”

[LIITTO] on mukana sopimusneuvotteluissa ja edistämässä jäsenistön etuja työmarkkinakentällä. Työalojen eriarvoisuus, palkkaus, edut, työajat jne. tulisi ottaa keskusteluihin mukaan.”

ÄÄNESTÄN AINA kaikissa minua koskeissa vaaleissa. Teen monenlaista talkootyötä eri yhdistyksissä ja seurakunnassa sekä omalla työmaallani. Teen myös muuta vapaaehtoistyötä osallistumalla monenlaisiin keräyksiin tai kerääjänä. Jotakin aina peukutan ja jaankin sosiaalisessa mediassa.”

OLEN PÄÄTOIMINEN henkilöstöedustaja, joten vaikutan työpaikkojen ja työntekijöiden asioihin. Äänestän pääsääntöisesti aina ja olen omassa harrastuksessa aktiivinen talkootyöntekijä ja samalla varapuheenjohtaja sekä jäsenvastaava.”

MIHIN PITÄISI vaikuttaa: Työolosuhteet, työn vaikutavuus ja työn vaativuuden vaikutus palkkoihin nähden. Työn tekemisen arvostus ja halu tehdä myös ns. likaiset työt. Ettei palkita ja kannusteta vain etätööhön tai esimiestyöhön.”

EDUNVALVONNAN kehittäminen ja työelämän ongelmat. Nämä samat ovat myös ne, joihin meidän tulee ottaa aktiivisesti kantaa.”

Kannustan sinua kysymään itseltäsi: Voisiko minusta tulla Jyty-vaikuttaja?

Ryhdy arjen vaikuttajaksi

THE VOICE OF FINLANDIA siteeraa: Vain ääni ratkaisee. Demokratiassa ja ammattiliitossa jokaisella on nimittäin mahdollisuus vaikuttaa. Äänestämällä.

Jytyn vaalit ovat oiva paikka uudistaa liiton toimintaa ja valita hallitukseen henkilöitä, jotka ajavat juuri sinulle tärkeitä asioita. Liitossa voi vaikuttaa myös ruohonjuuritasolla omissa yhdistyksissä tai luottamusmiehenä. Yhdistyksen ja liiton hallitukselle saa aina kertoa, mitkä asiat vaativat kehittämistä. Myös ammattiala- ja nuorisotoiminnan kautta saa äänensä kuuluville.

Kannustan sinua kysymään itseltäsi: Voisiko minusta tulla Jyty-vaikuttaja? Sillä sinun työsi on tärkeä -sloganimme hengessä on nimittäin hyvä muistaa, että kuka tahansa Jytyn jäsen voi asettaa valtuustovaaleissa ehdolle, vaaleissa äänestäminen on helppoa ja omassa yhdistyksessään voi hakeutua aktiivitoimijaksi.

Yksi suurimmista haasteistamme on, miten saamme valtuustoon lisää moninaisuutta ja nuoria. Tarvitsemme out-of-the-box-ajatuksia. Nykyaika mahdollistaa monia keinoja lisätä äänestysaktiivisuutta ja motivaatiota osallistua. Muun muassa siksi Jytyn löytää nyt myös TikTokista.

Ammattiliitoilla on suuria kysymyksiä ratkottavanaan ajankohtaisten työelämäheikennysten edessä. Miten varmistamme, että ihmiset pystyvät jatkossakin kehittämään osaamistaan? Miten tuemme jaksamista?

Arkipäivän vaikuttamista on myös omien kollegoiden ja esihenkilöiden tukeminen sekä mielipiteiden jakaminen somen, mielipidekirjoitusten tai muiden vaikuttamiskanavien kautta. Työelämää muutetaan yhdessä.

Pekka Laukkanen Jytyn suunnittelija

Ay-liikkeen uudet muuvit

Teksti Leena Filpus Kuva Saara Autere

Sopimuskulttuurin muutos, miesten jäsenkato ja moniäänisyyden vaatimus.
Miltä näyttää ay-liikkeen tulevaisuus, Tapio Bergholm?

Kuka?

NIMI:

Tapio Bergholm

TYÖ:

Aiemmin
työmarkkina-
historiantutkija.
Tekee parhaillaan
laajaa Mauno
Koiviston elämä-
kertaa.

KOULUTUS:

Filosofian ja
yhteiskunta-
tieteiden tohtori

TYÖMARKKINAHISTORIOITSIJÄ, professori **Tapio Bergholmin** mukaan nykyhallituksen neuvoteluhaluttomuus ja itsevaltainen sanelupolitiikka on tullut meille pikkuhiljaa, mutta päättäväisesti.

”Työnantajapuolen aggressiivisuus on niin hämmentävän poikkeuksellista, ettei ay-liike ole osannut edes ajatella, että yleissitovuus lähtisi, jäsenmaksujen verovähennys poistuisi eikä asioista sovittaisi yhdessä. Tämä on yllättänyt minutkin”, Bergholm sanoo.

Hän arvelee, että uudenlainen tapa toimia voisi liittyä muun muassa Suomen talouden heikkoon kehitykseen. Nokian romahdusta on seurannut muun muassa laivanrakennusteollisuuden ja metsäteollisuuden erilaiset kriisit.

”Mielenkiintoista tässä on se, että työnantajajärjestöissä Suomen talouden ongelmiin tunnutaan nähtävän juurisyynä ay-liike, työehtosopimukset ja tulopoliittiset ratkaisut, ei yritystoiminnan omaan dynamiikkaan liittyvät ongelmat.”

Miesten koulutusvaje on ongelma

Ay-liikkeen suurin rakennemuutos viimeisten vuosikymmenien aikana on ollut järjestäytymisen rapautuminen sitten 1990-luvun, jolloin järjestäytymisaste oli huipussaan.

Jäsenistön enemmistö on naisia, ja eniten jäsenyys on vähentynyt yksityisen sektorin miesten keskuudessa. Bergholmin mukaan on huolestuttavaa, jos järjestäytyminen jää vain julkisen sektorin naisten varaan.

”Ongelma on se, että työnantaja käyttäytyy eri tavalla, jos perusoletuksena on työntekijöiden järjestyneisyys kuin järjestäytymättömyys. Tämä näkyy esimerkiksi nuorten järjestäytymättömien kohtaamassa huonossa kohtelussa

”Työnantajajärjestöissä talouden ongelmiin tunnutaan nähtävän juurisyynä ay-liike ja tulopoliittiset ratkaisut.”

työpaikoilla, mistä olemme saaneet lukea medioista.”

Järjestäytymisen tulevaisuus onkin ammattiliitoille vaikea kysymys, johon liittyy muun muassa miesten tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä, kuten koulutusvaje.

”Eri opiskeluasteilta valmistuneista enemmistö on naisia, vaikka opiskelijoista enemmistö olisi miehiä. Näyttää siltä, että koulutustaso ja järjestyneisyys kulkevat ainakin osittain käsi kädessä. Miesten koulutusvaje saattaa olla yhteydessä miesten järjestäytymisen rapautumiseen.”

Ei jäseniä hinnalla millä hyvänsä

Bergholm peräänkuuluttaa ay-liikkeelle vahvempaa moniäänisyyden ja kritiikin sietoa. Toisaalta toiminta on jäsenmaksujen varassa ja organisaatio on demokraattinen, toisaalta toimintaan liittyy paljon hierarkkisia piirteitä.

”Etenkään työtaistelutilanteessa ei katso ta hyvällä niitä, jotka ylittävät sovitut rajat, lähtevät vaikka lakkoon ilman liiton lupaa tai vastaavasti murtamaan liiton aloittamaa työtaistelua. Tässä suhteessa ay-liikkeessä on kova jännite, kun se on samanaikaisesti omanlaisensa torikokous ja välillä kuin armeija, joka sanelee mitä tehdään.”

Voisiko esimerkiksi demokraattista vuorovaikutusta lisätä jäsenistön ja liiton välillä?

”Vielä 1990-luvullakin ammattiliitot järjestivät jäsenäänestyksiä, hyväksytäänkö vai hylätäänkö vaikkapa työnantajapuolen palkkaehdotus. Syitä äänestysten vähyydelle on varmasti monia, mutta luulisi tällaisen äänestämisen olevan nykyisin huomattavasti helpompaa ja edullisempaa kuin 1960- tai 1970-luvulla, jolloin äänestyksiä oli runsaasti.”

Bergholm uskoo, että vahva ay-liike on laajan hyvinvoinnin ja sosiaalisen tasa-arvon tae. Häntä mietityttää kehitys, jossa uusien jäsenten hankkimisen sijaan liitot keskittyvät houkuttelemaan jo valmiiksi järjestäytyneitä ryhmiä toisilta ammattiliitoilta.

”Lyhyen aikavälin näkökulmasta se on halvempaa kuin aivan uusien jäsenten hankinta ja vahvistaa järjestön taloudellista pohjaa. Pitkällä aikavälillä se on tuhon tie. Järjestäytymättömien joukko kasvaa koko ajan ja kaikki ponnistukset, mitä jäsenmäärän lisäämisessä voidaan tehdä on pitkäjänteisen järjestäytymisen näkökulmasta tärkeää. Niinpä toivoisin mahdollisimman vähän liittorajoja ylittäviä riitoja.”

Fiksumpia tavoitteita

Teksti Anna Kurkela-Vilén

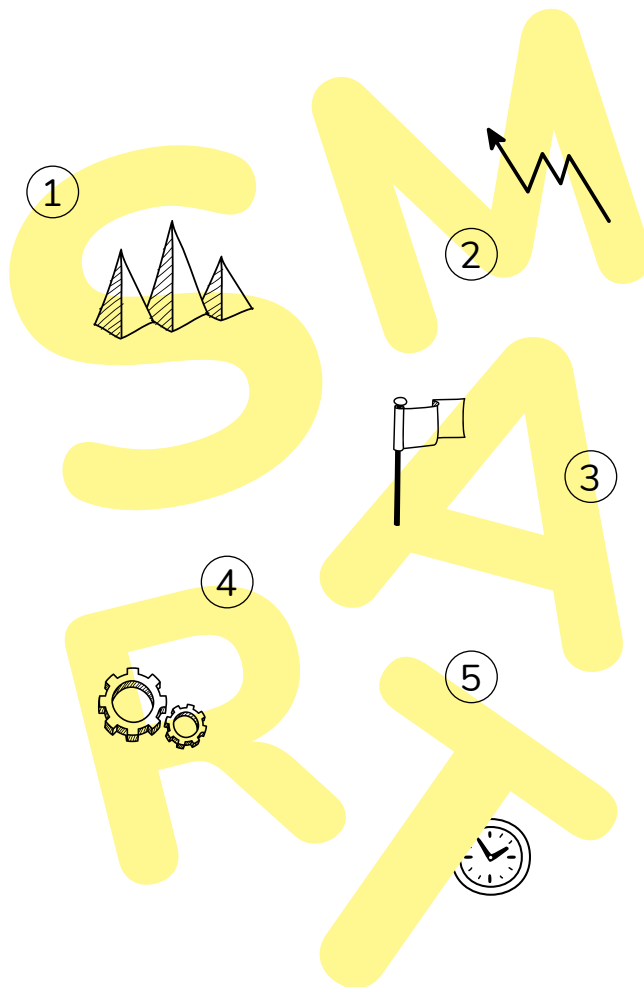
Tekemistä vaille valmis? Jos homma jäi taas suunnittelun asteelle, ehkä vika onkin tavoitteessa itsessään. Ota avuksi SMART.

1. Tee täsmällinen tavoite

OLI KYSE itsensä kehittamisestä, projektinhallinnasta tai työn tehokkuuden lisäämisestä, tavoitteiden saavuttaminen on harvoin helppoa. Onnistumista edesauttaa, jos itse tavoite on mietitty huolella. SMART-tekniikan ensimmäinen kirjain tulee sanasta *specific*, täsmällinen. Määrittele siis mahdollisimman konkreettisesti, mitä tavoitteet.

2. Määrittele mittarit

HALUAT viihtyä töissä paremmin, ja tavoitteeksi täsmenlyy nauraminen työkavereiden kanssa. SMART-tekniikan M-kirjain tulee sanasta *measurable*, mitattava. Kuinka monesti viikossa työn ääressä pitää hirtua? Pitääkö aamulla hymyilyttää vähintään joka toinen päivä?

3. Varmista toteutuskelpoisuus

SMART-tekniikan A-kirjaimen merkityksistä yleisin, *achievable*, merkitsee saavutettavissa olevaa. Pohdi siis, onko

sinulla aidosti mahdollisuuksia toteuttaa tavoitteesi: riittävästi halua ja motivaatiota, osaamista, aikaa ja tukea.

4. Kyseenalaista tavoitteesi

ENNEN toimeen ryhtymistä on hyvä pysähtyä ja miettiä, mitä onkaan tekemässä. Tavoitteenasetannan seuraava vaihe R – *relevant* eli merkityksellinen – on erityisen tärkeä. Yllättävän usein tavoittelemme asioita, joilla ei lopulta ole aidosti väliä.

5. Aseta aikaraja

SMART:IN viimeinen kirjain tulee sanasta *time-bound* ja muistuttaa, että tavoite, jolle ei ole asetettu aikarajaa, on lähes tuomittu epäonnistumaan. Päätä siis vähintään summittainen ajankohta välietappeineen, jolloin tavoitteen tulisi olla toteutunut.

SMART-MALLI JULKAISTIIN ENSIMMÄISEN KERRAN GEORGE DORAN KIRJOITTAMASSA MANAGEMENT REVIEW -LEHDEN ARTIKKELISSA "THERE'S A S.M.A.R.T. WAY TO WRITE MANAGEMENT'S GOALS AND OBJECTIVES" VUONNA 1981. SIITÄ ON SITTEMMIN KEHITETTY USEITA VERSIOITA ERI TARPEISIIN.

Samae Koskinen on laulaja ja lauluntekijä, jonka viimeisin albumi, *Mä näin unta että kaikki meni hyvin*, ilmestyi keväällä 2024.

Jotta empatia voittaisi

VIIIME SYKSYNÄ aloitin kirjoittamaan lauluja, joita en uskonut kenenkään haluavan kuulla. Olin aiemmin miettinyt todella tarkkaan henkilöä, joka biisini lopulta kuulee. Koitin tehdä hänen päivästänsä paremman. Viedä hänet irti arjesta, maagisten asioiden äärelle. Kirjoitin hänelle rakkaudesta ja muista taikavoimista. Nyt kirjoitin itselleni.

Ympärilläni kiehui ja olin uupunut siihen. Hallitus leikkasi vähävaraisilta, ja hyvin toimeentulevien asemaa parannettiin. Kommenttikentät kutsuivat raiskauksen uhria ”ku-sihuoraksi” ja kansanedustaja puhui ihmisistä vieraslajeina, jotka pitäisi hävittää. Ministerinä sai olla ihminen, joka käytti valta-asemaansa toistuvasti väärin.

Päätin käyttää ääntäni siihen, että kirjoitin lauluja, joilla saisin itse jäsenneltyä ajatuksiani tästä kylmyydestä, joka tuntui puskevan läpi joka osa-alueelta. Kyllästin tekstini empatialla koska koin, että se oli suurin yksittäinen asia, joka tästä ajasta puuttui. Taistelin rasismia, naisvihaa ja sivistymättömyyden ihannointia vastaan lauluillani.

Osa minusta oli kauhuissaan. Miten uraleni käy? Tuleeko keikoille ketään? Marginalisoidunko täysin? Maalitetaanko minut? Saanko

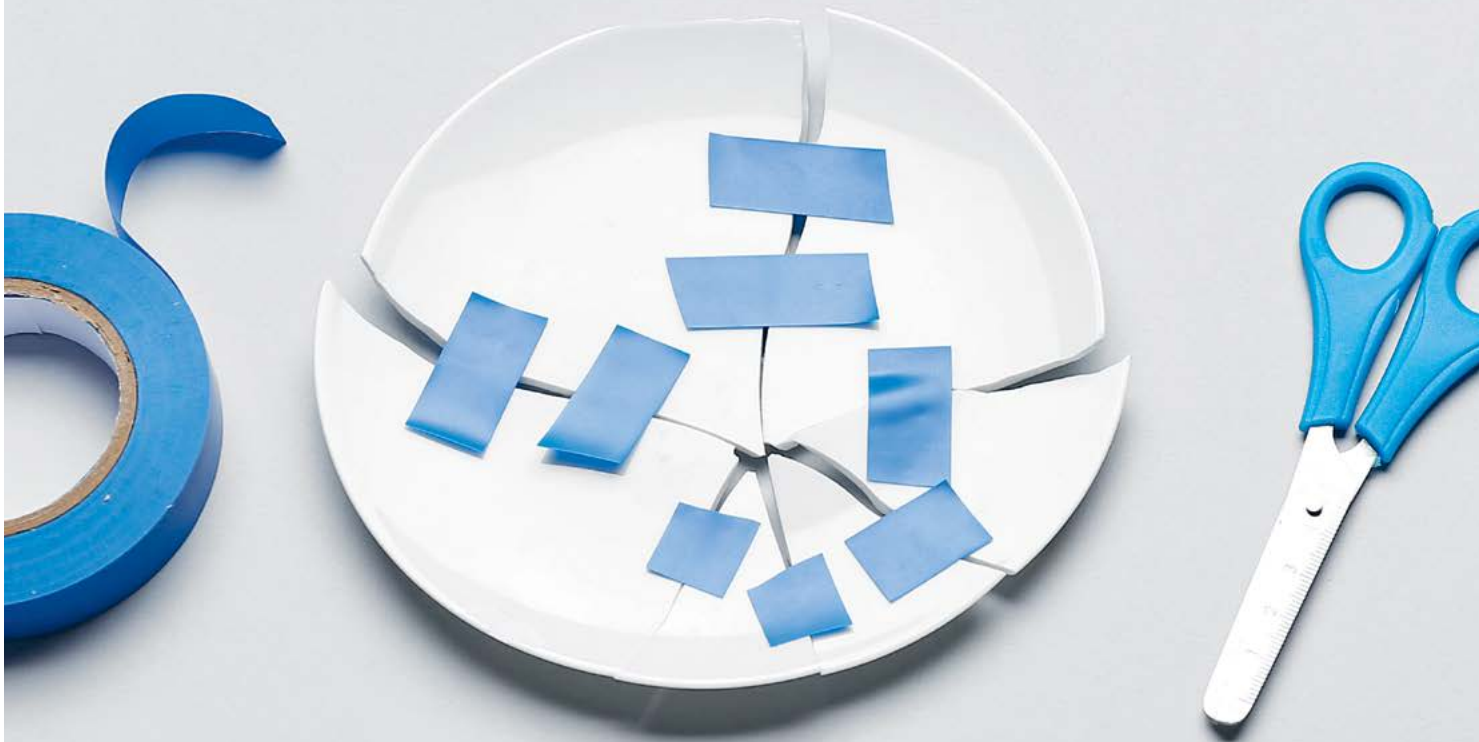
urani ensimmäiset kunnon vihapostit?

Tietysti sain. Mutta tappouhkaukset ja ääretön vähättely tavallaan nollautuivat sadoilla viesteillä siitä, kuinka moni oli saanut lohtua lauluistani. Että olin saattanut sanoiksi sen, mitä moni ajattelee.

Jos olisin pelännyt ja jättänyt laulut julkaisematta, en olisi koskaan saanut yhtään viestiä. En olisi koskaan päässyt soittamaan niitä lauluja runsaslukuisille yleisöille, jotka olisivat laulaneet mukana sydämensä kyllyydestä. En olisi koskaan oppinut, että jos joku asia pelottaa, se kannattaa ehkä juuri sen takia tehdä.

”Kyllästin tekstini empatialla koska koin, että se oli suurin yksittäinen asia, joka tästä ajasta puuttui.”

Leikkauksia ja epävarmuutta

Osa hyvinvointialueista turvautuu rahapulassaan irtisanomisiin tai lomautuksiin. Säästöjen seurauksena työarki voi muuttua, vaikka pahin ei sattuisi omalle kohdalle.

Teksti **Minna Hotokka**

ENKILÖSTÖN näkökulmasta hyvinvointialueiden kireä taloustilanne näyttää aika ikävältä, arvioi Jytyn edunvalvontajohtaja **Jukka Maarianvaara**.

”Monella hyvinvointialueella käydään yt-neuvotteluja väen vähentämistä ja siitä, miten palveluja keskitetään.”

Tämän lisäksi ainakin Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue on ilmoittanut mittavista lomautuksista. Rahapulan taustalla on väestön ikääntyminen, joka on lisännyt palvelujen tarvetta. Alueet joutuvat ratkaisemaan, kuinka ne järjestävät lakisääteiset palvelunsa vähemmällä rahalla.

Työarki voi muuttua

Jytläisiin säästötoimet voivat vaikuttaa monin tavoin. Vaikka oma työpaikka ei olisikaan liipaisimella, palveluverkon uudistaminen saat-
taa siirtää työskentelypaikan aiempaa kauemmas. Myös työnkuva voi muuttua, mikäli tehtäviä järjestellään uusiksi ammattiryhmien välillä.

Työsuhde-etuihin Maarianvaara ei odota suuria muutoksia, sillä monia henkilöstöetuja karsittiin jo sote-uudistuksessa työnantajien yhdistyessä.

”Toki pelkona on se, että esimerkiksi työterveyshuolto heikkenee.”

Säästöillä voi olla myös epäsuoria vaikutuksia. Jos määräaikaisten tai eläköityvien työntekijöiden tilalle ei palkata uusia tekijöitä, jäljelle jäävien työkuorma kasvaa. Tämä puolestaan lisää sairauspoissaoloja ja altistaa työtapaturmille. Työpaikan veto- ja pitovoimakin saattaa kärsiä.

”Halutaanko sellaiseen paikkaan töihin – ja lähtevätkö ihmiset sieltä muualle töihin, jos vain suinkin pystyvät?”

Liitto jäsenten tukena

Sopeutusten kanssa ei saisi hätiköidä, sillä nuoret hyvinvointialueet vasta viilaavat palveluprosessejaan.

”Nyt valtiiovallan täytyisi antaa riittävä rahoitus, jotta ensimmäiset vuodet pystyttäisiin hoitamaan hyvin ja kehittämään toiminnan tuloksellisuutta, kun perusasiat ovat kunnossa.”

Liittoon ja aluetoimistoihin on tullut jonkin verran yhteydenottoja hyvinvointialueiden suunnitelmista. Huolestuttavissa tilanteissa jä-

Uusia päättäjiä

HUHTIKUUSSA 2025 järjestetään aluevaalit, joissa valitaan hyvinvointialueille uudet päättäjät seuraavaksi neljäksi vuodeksi.

Aluevaltuustot päättävät siitä, miten sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi järjestetään hyvinvointialueella.

Kukin aluevaltuusto saa itse päättää kokonsa. Laki kuitenkin määrää, että pienimmillään hyvinvointialueilla valitaan vähintään 59 ja isoimmilla vähintään 89 valtuutettua.

Vaalit järjestetään kunta-vaalien yhteydessä 13. huhtikuuta. Uudet päättäjät aloittavat työnsä kesäkuun alussa 2025.

senen kannattaa olla ensimmäisenä yhteydessä paikalliseen luottamusmieheen.

”Hän tietää, mitä tapahtuu ja missä neuvotteluissa ollaan menossa.”

Huolta ilmassa

Itä-Uudellamaalla yt-neuvottelut päättyivät elokuun lopussa. Tavoitteena oli 13 miljoonan säästöt, mutta vielä ei tiedetä, päästäänkö siihen.

”Palveluverkkoon tulee ihan varmasti muutoksia. Ne voivat vaikuttaa esimerkiksi työskentelypaikkaan”, ennakoi pääluottamusmies **Outi Virta**.

Irtisanomisia tai lomautuksia ei näissä neuvotteluissa tavoiteltu. Jytläiset ovat silti huolissaan, koska kaikki tietävät, miten paha rahapula on. Tilinpäätösennusteessa alijäämä on yli 30 miljoonaa euroa yli budjetoidun.

”Ihmiset pelkäävät, että tulee tosi kovia päätöksiä.”

Virran mielestä noin 2700 työntekijää työllistävä Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on tulevaisuutta ajatellen sopivan kokoinen organisaatio, kunhan vain talous saadaan kuntoon.

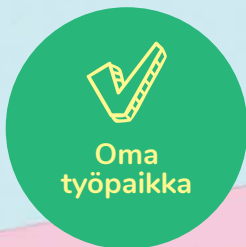
”Minusta meillä on hyvät mahdollisuudet kehittyä ja vastata asukkaiden palvelutarpeeseen.”

Kiinnostaako vaikuttaminen?

Teksti Leena Filpus

Ryhdy Jyty-aktiiviksi, tehtäviä on monenlaisia. Sokerina pohjalla pääset työelämän kehittämisen aitiopaikalle.

Löydä paikkasi vaikuttajana:

Luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu ovat tärkeitä linkkejä työntekijöiden ja työnantajan välillä.

HAKEUDU rivityöntekijästä luottamusmieheksi tai työsuojeluvaltuutetuksi! Tehtäväsi on huolehtia, että kaikilla on hyvä tehdä töitä ja toiminta on lakien ja asetusten mukaista. Luottamusmies keskittyy enemmän tessin kirjausten toteutumiseen, työsuojeluvaltuutettu henkiseen ja fyysiseen työturvallisuuteen.

BONUKSENA kokemus tuo hienon rivin cv:hen, mistä on hyötyä myös jatkossa.

RYHDY oman yhdistyksesi aktiiviksi. Pääset vaikuttamaan useamman kuin vain oman työpaikkasi asioihin ja verkostoidut kollegoiden kanssa.

SOPII erityisesti niille, jotka haluavat edistää jytyläisyyttä ja yhteistä asiaa.

Toimintaan kaivataan eri-ikäisiä ja eri tavoin ajattelevia ihmisiä, eli juuri sinua!

Toimikausi on neljä vuotta.

SYKSYN Jyty-vaaleissa valitaan jäsenet liittovaltuustoon, ja valtuusto valitsee joukostaan liittohallituksen. Hallitus tekee konkreettista strategista työtä Jytyn toiminnan ja työelämän kehittämiseksi ja raportoi toiminnastaan valtuustolle. Valtuusto on Jytyn korkein päättävä elin.

TARVITSEMME moniäänisyyttä ja kyseenalaistajia. Juuri sinun mielipiteelläsi on merkitystä, muista siis äänestää!

Äänestä Jyty-vaaleissa 1.–14.10. Lue tarkemmat toimintaohjeet: jytyliitto.fi/jytyvaalit

UUDEKSEN 2025 alusta uudistuvassa ammatilatoiminnassa pureudumme muun muassa eri alojen haasteisiin ja kehitysnäkymiin webinaareissa ja muissa verkostomaisissa sessioissa.

OLETKO alle 37-vuotias? Tule mukaan alueellisiin ja valtakunnallisiin nuorisotoiminnan tapahtumiin. Jos haluat enemmän vastuuta, hakeudu alueesi nuorisovastaavaksi.

TEEMME aloitteita liittohallitukselle ja koordinoimme etenkin opiskelijoiden ja nuorten toimintaa ja tapahtumia.

TÄMÄ ON juuri sinulle, jos oman alasi kehittäminen kiinnostaa, mutta et halua sitoutua toimikuntaan. Saat uusia näkökulmia ja voit tuoda omia näkemyksiäsi esiin.

Jytyn valtakunnallinen perhepäivä syntyi meidän esityksestämme.

HAHA

Ihmisillä on erilaisia käsityksiä siitä, mikä on hauskaa ja sopivaa. Tähän vaikuttavat paitsi yksilölliset tekijät, myös esimerkiksi kulttuurinen tausta ja vaikkapa ikä ja kokemukset.

”Etkö sinä
nyt vitsiä
ymmärrä?”
Huumori
on työn
suola, jonka
ripottelu
vaatii taitoa.

Teksti Matti Välimäki

Työturvallisuuskeskuksen Päivi Rauramon mukaan paras työpaikkahuumori on hyväntahtoista. Se yhdistää eikä erottele ihmisiä.

Eläkeiän kynnyksellä oleva katsoo maailmaa usein eri tavalla kuin tiedostava nuori.

Huumori syntyy luonnostaan

HUUMORI tekee työstä kivaa. Jos kavereilla on hyvät jutut, ja työpäivän aikana hymyillään, kenties nauretaankin, arki on kevyempää. Ilolla ja leikillä on taipumus lisätä luovuutta, innovaatioita ja tuottavuutta. Huumori sitoo työporukkaa yhteen.

”Huumoria ei voi kuitenkaan tuoda työpaikalle pakolla, vaan sen täytyy kummuta ihmisistä luonnostaan”, Työturvallisuuskeskuksen johtava asiantuntija **Päivi Rauramo** korostaa.

Huumorilla on hyvät mahdollisuudet kukkia, jos työpaikalla on psykologisesti turvallinen ilmapiiri ja ihmiset tuntevat hyvin toisensa. Tärkeätä on, että työkaverit sallivat toisilleen myös mahdollisuuden erehtyä – ja että he osaavat tarvittaessa pyytää ja antaa anteeksi.

Käsitys hauskasta vaihtelee

HYVÄ TYÖPAIKKAHUUMORI on hyväntahtoista. Se ei riko, ei pilkkaa, ei osoittele eroja, vaan yhdistää.

Ihmisillä on kuitenkin erilaisia käsityksiä siitä, mikä on hauskaa ja sopivaa. Tähän vaikuttavat paitsi yksilölliset tekijät, myös esimerkiksi kulttuurinen tausta ja vaikkapa ikä ja kokemukset. Eläkeiän kynnyksellä oleva katsoo maailmaa usein eri tavalla kuin tiedostava nuori.

”Työpaikoilla kannattaa keskustella siitä, mitkä ovat yhteisön arvot – ja mitkä ovat asioita, jotka ovat sen verran herkkiä, että niitä ei ehkä kannattaisi lähestyä huumorin keinoin.”

Seksismi ja rasismi eivät ole tätä päivää

SEKSISTISET VITSIT eivät ole tietenkään tätä päivää. Samoin eivät esimerkiksi vitsit, jotka keskittyvät yksilöön, hänen ominaisuuksiinsa, taustaansa, ulkonäköönsä tai pukeutumiseensa.

”Vaikkapa vaativassa asiakastyössä huumori saattaa olla aika rankkaakin, tapa purkaa paineita. Tällöin kannattaa kuitenkin olla tarkkana, että jutut eivät päädy ulkopuolisten korviin”, Rauramo huomauttaa.

Myös sosiaalisessa mediassa, kuten työporukan sisäisissä WhatsApp-viesteissä, on mahdollisuus viestien leviämiseen tarkoitettua laajemmalle. Ylipäätään, jos viljelee huumoria kirjallisessa muodossa, riski väärinymmärryksille kasvaa.

Ilolla ja leikillä on taipumus lisätä luovuutta, innovaatioita ja tuottavuutta.

Kohti yhteistä huumoria

HUUMORI ON taitolaji, joka vaatii psykologista silmää ja herkkyyttä. Kun olosuhteet ovat suotuisat ja yhteiset pelisäännöt selvät, hyvää huumoria voi syntyä runsaasti, helposti ja luonnollisesti.

”Jos huumoria ei ole ollenkaan ja joidenkin hymy hyytyy, johtajan kannattaa alkaa selvittää, onko työpaikalla ristiriitoja ja säröjä, jotka vaativat korjaamista.”

Rauramon mukaan olisi tärkeää, että työ ei ole liian suorituskeskeistä ja aikataulutettua.

Työn lomassa pitäisi olla riittävästi aikaa vaihtaa kuulumisia, tutustua toisiin paremmin – ja etsiä yhteistä huumoria.

Huumorilla on hyvät mahdollisuudet kukkia, jos työpaikalla on psykologisesti turvallinen ilmapiiri ja ihmiset tuntevat hyvin toisensa.

Kun olosuhteet ovat suotuisat ja yhteiset pelisäännöt selvät, hyvää huumoria voi syntyä runsaasti, helposti ja luonnollisesti.

Jos vitsi loukkaa

- 1 KERRO** tuoreeltaan, mieluiten kasvokkain, että loukkaannuit ja miksi. Anna toiselle mahdollisuus pyytää anteeksi ja anna anteeksi. Asian yhteinen käsittely voi jopa syventää välejänne. Mikäli samanlaiset loukkaavat vitsit kuitenkin jatkuvat, puhu asiasta esihenkilösi kanssa.
- 2 JOS** sopimaton sutkaus esitetään kokouksessa, voi olla hyvä keskustella siitä kahden kesken vasta kokouksen jälkeen. Näin vältetään, että suurempi ryhmä vedetään käsittelyyn mukaan.
- 3 JOS** et itse loukkaannu vitsistä, mutta epäilet, että joku toinen saattoi loukkaantua, puhu asiasta kahden kesken vitsin esittäneen kanssa. Toimi henkisenä johtajana, joka auttaa hyvän yhteishengen luomisessa.

MUUTOSTEN

Kuka?

NIMI:

Marianne Greus

AMMATTI:

Palveluohjaaja ikääntyneiden asiakas- ja palveluohjauksessa Lapin hyvinvointi-alueella Kemissä

PARASTA TYÖSSÄ:

Asiakkaat, joiden kanssa syntyy hyvä ja luottamuksellinen suhde. Myös mukavalla työyhteisöllä on iso merkitys.

Marianne Greusin työ on vaihtelevaa. Aamut alkavat useimmiten tiimipalaverilla.

TUULISSA

A woman with blonde hair tied back, wearing glasses and a black t-shirt with a floral skirt, is seated at a white table. She is looking down at an open notebook and holding a pen. Another person's hand and part of a pink jacket are visible in the bottom left corner, also writing in a notebook. The room has large windows with a blue-tinted glass that reflects the text 'Lapin hyvinvointialue'. On the windowsill, there are three small, light-colored swan figurines. To the right, there are several large green plants in white pots and a modern white lamp on a black stand. The floor is dark grey.

Ikäihmisten ja omaishoitajien kanssa työskentely on antoisaa mutta myös henkisesti raskasta. Lapin hyvinvointialue tuo muutoksia palveluohjaaja Marianne Greusin työhön.

Teksti Saara Autere Kuvat Nina Susi

ENSIN OMAN tiimin aamupalaveri toimistolla Kemlin keskustassa ja sitten iäkkään asiakkaan luo kotikäynnille tämän palvelutarpeita arvioimaan. Loput **Marianne Greus**in työpäivästä kuluu tänään tietokoneen äärellä asiakaskirjauksia ja päätöksiä tehdä.

”Yritän tukea ikäihmisiä asumaan kotona mahdollisimman pitkään tarjoamalla kotiin tarpeellisia palveluja, kuten esimerkiksi kotihoitoa tai tukipalveluja”, Greus selventää työnkuvaansa.

Sosionomiksi (AMK) opiskellut Greus suuntautui aikanaan opinnoissaan vanhustyöhön ja on työskennellyt alalla jo 17 vuotta. Nykyisessä työssään keskitetyssä palvelutarpeen arvioinnissa hän on toiminut vuodesta 2017 lähtien. Aiemmin hän arvioi palvelutarpeita laajemminkin, mutta viimeisen vuoden ajan Greus on hoitanut lähinnä omaishoidon tuen määräämisestä tarkistuksia ja arvioinut uusia omaishoidon tuen hakemuksia.

”Hyvinvointialueen myötä kotiin annettavien palvelujen myöntämisen kriteerit muuttuivat yhtenäisiksi koko Lapin alueella, joten olen tarkistanut asiakkuuksia omaishoidon tuen osalta. Lakisääteinen palvelutarpeen arviointi pohjautuu nykyisin RAI-arviointiin, jolla kartoit-

tetaan monialaisesti iäkkään toimintakykyä.”

Kun asiakkaan palvelutarpeita selvitetään moniammatillisesti mukana arvioinnissa voi olla tiimin sairaanhoitaja tai sosiaalityöntekijä.

”Jos asiakkaalla on esimerkiksi vammaispalvelun asiakkuus, voi työparini olla vammaispalveluista. Teen tiivistä yhteistyötä myös muistikoordinaattorin kanssa”, Greus kertoo.

Omaishoitajien asialla

Greus miettii työssään paljon myös omaishoitajien jaksamista. Ensin hän tietenkin kartoittaa, että asiakas saa tarvitsemansa avun omaishoitajalta, mutta tämäkin tarvitsee tukea jaksamiseen. Rakasta kumppania ei kuitenkaan hel-

Marianne Greus on kulkenut monien asiakasperheiden rinnalla vuosien ajan.

”Kun omaishoitaja oikeasti väsyä, on palvelujen aktivoiminen enää kuin tekohengitystä.”

posti raaskita laittaa intervallihoitoon, että itse saataisiin levähtää, vaikka sellainen ennaltaehkäisisikin omaishoitajan omaa uupumista.

”Kyllähän se vetää nöyräksi siellä kotikäynneillä, kun on asiakkaita, jotka ovat olleet naimisissa 50, 60 tai jopa 70 vuotta. Kun pitkän liiton myötä sydämet sykkivät jo samaan tahtiin, ei ole helppoa laittaa puolisoa kodin ulkopuolelle hoitoon.”

Kotona kuitenkin pärjää pidempään, kun ottaa ajoissa apua vastaan.

”Kun omaishoitaja oikeasti väsy, on palvelujen aktivoiminen enää kuin tekohengitystä”, Greus tietää.

Kuuden kunnan palvelualue

Toistaiseksi Greus on arvioinut kemiläisiä asiakkaita kuten aiemminkin, mutta muutoksia on luvassa. Hyvinvointialueen mukanaan tuomaan lounaisen Lapin palvelualueeseen kuuluvat Kemin lisäksi Simo, Tervola, Tornio, Yli-Tornio ja Keminmaa, ja työtä on jo tehty yli kuntarajojen.

”Hyvinvointialueen rahatilanne on heikko, joten säästötoimina muun muassa kevennetään palvelurakennetta ja tarkennetaan kotiin annettavien palvelujen myöntämisen kriteereitä. Vielä emme tiedä, miten palvelut tulevaisuudessa muuttuvat, mutta täytyy toivoa, että asiakkaat oikeasti hyötyvät tästä”, Greus pohtii.

Omassa työssään hän on huomannut tiettyjen asioiden muuttuneen kasvottomiksi. Aiemmin saattoi soittaa tutulle palkkasihteerille, mutta nyt pitää olla yhteydessä hallinnolliseen tiimiin.

Jytyyn helmikuussa 2011 liittynyt Greus kertoo saaneensa hyvää vastinetta jäsenrahoilleen, sillä edellisen työnantajan aikana hän joutui turvautumaan luottamusmiehen apuun.

”Koen, että Jyty on hyvä turva itselle myös tässä muuttuvassa tilanteessa. Työssä tapahtuvista muutoksista ei vielä tarkemmin tiedetä, mutta tarvittaessa sitten turvaudutaan liiton edunvalvontaan.”

Sosiaalialalla myös asiakastilanteet voivat olla haasteellisia. Aina ei riitä, vaikka tekisi parhaansa, sillä kaikki eivät esimerkiksi ota apua vastaan. Toisaalta antoisista asiakastilanteista saa voimaa henkisesti kuormittavassa työssä.

”On ihan parasta, kun asiakkaan kanssa tulee luottamuksellinen suhde, ja osaan auttaa ja tukea häntä kotona pärjäämisessä. Silloin tiedän, että juuri tätä haluan tehdä. Myös mukavan työyhteisön merkitys on todella iso. Meillä on hurttia huumoria ja jaksamme yhdessä, asioita ei tarvitse kantaa yksin.”

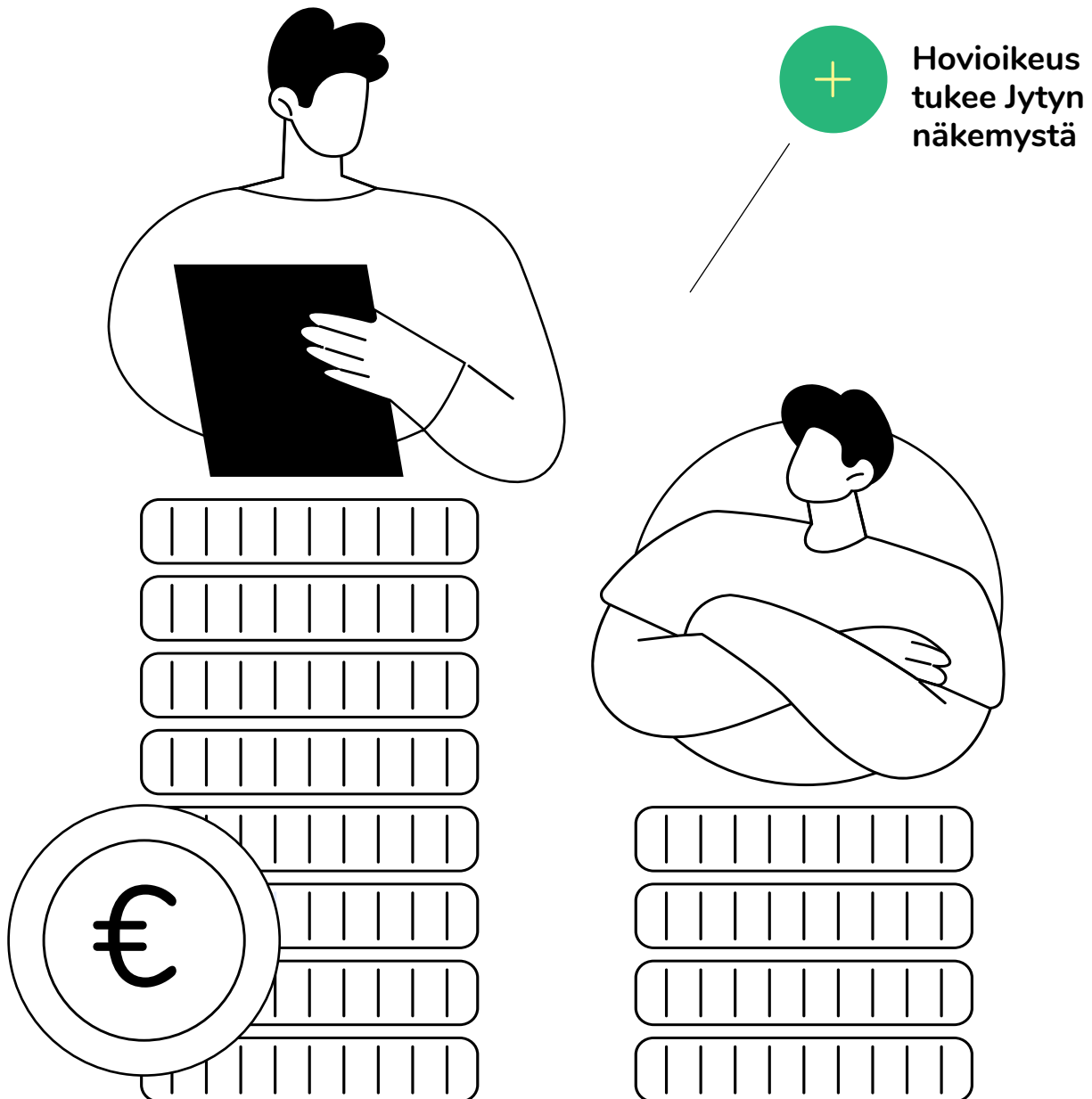
Paneutuvaa asiakastyötä

- **PALVELUOHJAAJA** ohjaa ikääntynyttä ihmistä ja hänen läheisiään asioiden hoitamisessa sekä palvelujen käytössä.
- **PALVELUOHJAUS** on paneutuvaa asiakastyötä, jonka tavoitteena on hyvän arjen ja elämänhallinnan vahvistaminen.
- **TYÖ** edellyttää sosiaali- tai terveydenhoitoalan peruskoulutusta sekä kokemusta siitä asiakasryhmästä, jonka palveluohjaajana toimitaan. Ikääntyneen ihmisen palveluohjaajaksi voi opiskella myös suorittamalla vanhustyön erikoisammattitutkinnon.

Paula Metsävainio (keskellä) toimii miehensä Sakari Metsävainion omaishoitajana.

Korona-ajan palkanmaksun keskeytykset olivat lainvastaisia

Mitä tapahtui?

KEVÄÄLLÄ 2020 koronaviruksen riehussa valtioneuvosto päätti useista rajoituksista sekä julkisten tilojen sulkemisesta, ja useat kuntatyönantajat keskeyttivät työntekijöiden palkanmaksun soveltaen työsopimuslain 2 luvun 12 §:ää.

Kyseisen säännöksen mukaan työntekijällä on oikeus palkkaansa enintään 14 päivän ajalta, jos hän on estynyt tekemästä työtään työpaikkaa kohdanneen tulipalon, poikkeuksellisen luonnontapahtuman tai muun hänestä riippumattoman syyn vuoksi. Työnteon esteenä on oltava yllättävä ja poikkeuksellinen tapahtuma. Osapuolista riippumattomalla esteellä tarkoitetaan ylivoimaisia, ennalta-arvaamattomia tapahtumia. Työnteon tulee olla estynyt tai keskeytynyt kokonaan.

Työnantajan näkemyksen mukaan rajoitukset ovat olleet ennalta-arvaamattomia sekä poikkeuksellisia, ja siksi työnteko on estynyt kokonaan.

Miten asia on edennyt?

JYTYN näkemyksen mukaan palkanmaksun keskeytykselle ei ole ollut perusteita ja rajoitukset eivät ole tarkoittaneet sitä, että työnteko olisi kokonaan estynyt. Liitto riitautti asian käräjäoikeudessa mm. Oulun kaupungissa. Kantajina asiassa on ollut nuoriso-ohjaajia, harrasteohjaajia, kudonnan neuvoja, kirjasto-virkailijoita ja koulunkäynninohjaajia.

Käräjäoikeus antoi 16.8.2022 tuomion, jonka mukaan työntekijöillä on oikeus saada palkkasaatavansa takautuvasti viivästyskorkoineen. Työnantaja valitti tuomiosta hovioikeuteen, joka antoi ratkaisun 7.5.2024. Myös hovioikeus katsoi, ettei työnteko ole estynyt työsopimuslain tarkoittamalla tavalla, vaan työnteko on keskeytynyt kaupungin omalla päätöksellä.

Mitä seuraavaksi?

TYÖNANTAJA on hakenut valituslupaa, joten lopullinen lainvoimainen päätös saadaan, kun korkein oikeus on asian käsitellyt tai evännyt valitusluvan. Työsopimuslain mukaan palkkasaatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua erääntymispäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Kevään 2020 osalta palkkasaatavat vanhenevat keväällä 2025. Jytyssä on aloitettu vanhenemisten katkaiseminen niiden jäsenten osalta, joiden palkanmaksu on ollut keskeytyneenä ja jotka ovat liiton tiedossa, eikä

työnantaja ole tätä vielä korjannut. Osa kuntatyönantajista on maksanut palkat takautuvasti jo käräjäoikeuden tuomion jälkeen, mutta osa on jäänyt odottamaan lainvoimaista tuomiota.

Harri Ikonen

Jytyn työmarkkinajuristi

PALKANMAKSUN keskeytys on mahdollinen, kun työnteko on estynyt poikkeuksellisen tapahtuman takia, joka on ylivoimainen ja ennalta-arvaamaton. Palkkaa on tällöin oikeus saada enintään 14 päivältä.

Toimi näin

- 1 JOS** työnantajasi on keskeyttänyt palkanmaksusi keväällä 2020 valtioneuvoston asettamien rajoitusten takia, on palkanmaksun takautuva vaatiminen ja riitauttaminen vielä mahdollista.
- 2 TARKISTA** luottamusmieheltäsi tai Jytyn aluetoimistosta työpaikkasi tilanne, esimerkiksi onko kuntatyönantajasi korjannut palkanmaksun keskeytyksiä.
- 3 JOS** työnantajasi ei suostu maksamaan palkkaasi takautuvasti viivästyskorkoineen ennen lainvoimaista tuomiota tai katsoo, että palkanmaksun keskeytykselle on ollut perusteet, tulee ensin esittää yksilöity vaatimus, jotta vanheneminen saadaan katkaistua. Ole yhteydessä luottamusmieheen.

Mikä on yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen merkitys työpaikan arjessa?

YHTEISTOIMINNASSA käsitellään merkittäviä työntekijöiden asemaan vaikuttavia muutoksia. Aiheita ovat esimerkiksi työtehtävien, -menetelmien ja -tilojen järjestelyt, tehtävien siirrot, työajat sekä lepo- ja ruokatauot. Yhteistoimintamenettelyjä säätelevät yhteistoimintalaki, muut säädökset ja työmarkkinajärjestöjen sopimukset.

Keskeinen tavoite on parantaa organisaation ja työntekijöiden vuorovaikutusta. Yhteisymmärryksessä pyritään saavuttamaan tavoitteet, parantamaan työyhteisön toimintaa ja työolosuhteita sekä annetaan työntekijöille mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.

Yhteistoiminnan osapuolina toimivat työnantaja ja henkilöstö. Asiat käsitellään joko työntekijän ja esihenkilön tai työnantajan ja henkilöstön edustajien välillä. Yksittäistä työntekijää koskevat asiat käsitellään yleensä työntekijän ja esihenkilön kesken, mutta tarvittaessa avuksi voi pyytää esimerkiksi luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun. Työpaikkakokouksissa puolestaan kaikille työntekijöille tarjotaan mahdollisuus osallistua asioiden käsittelyyn.

Edustuksellisessa yhteistoiminnassa käsitellään henkilöstöä laajasti koskevia asioita, ja yhteistoimintaelimessä ovat mukana työnantajan ja henkilöstön edustajat.

Työyhteisöviestinnän tavoitteena on mahdollistaa sujuva tiedonkulku, yhteistyö ja yhteistoiminta. Tavoitteena on, että kaikki saavat tarvitsemansa tiedon työstä ja työyhteisöstä ja kokevat voivansa vaikuttaa. Tiedon tulisi kulkea sekä johdolta työntekijöille että päinvastoin. Toimiva työyhteisöviestintä luo hyvän työilmapiirin ja vahvistaa työntekijöiden sitoutumista.

Onko työnantajan pidettävä pöytäkirjaa vuoropuhelusta ja neuvotteluista?

LAIN MUKAAN työnantajan on pyynnöstä huolehdittava vuoropuhelusta ja neuvotteluista laadittavien pöytäkirjojen laatimisesta. Tämä tarkoittaa, että pöytäkirjoja ei tarvitse pitää, ellei joku neuvotteluissa erityisesti pyydä sitä. Vuoropuhelu ja neuvotteluvaihto ovat työnantajalle määrättyjä velvollisuuksia, ja työnantajan on viime kädessä pystyttävä osoittamaan, että asiat on käsitelty lain edellyttämällä tavalla.

Jonas Fyrqvist
Jyryn työmarkkina-asiantuntija

Mitä kuuluu, Leevi Kotilainen?

Teksti Saara Autere Kuva Tommi Mattila

Lahtelainen etsivä nuorisotyöntekijä puhuu mielellään jytyläisyyden eduista.

Mitä tehtäväsi antaa sinulle?

"Nuorisovastaavana järjestän toimintaa oman yhdistykseni, Jyty Lahden, alle 37-vuotiaille jäsenille. Nuoriso- ja järjestötyön ammattialaryhmässä pohdimme ajankohtaisia ilmiöitä ja vastaamme niihin kirjoituksin ja webinaarein. Jyty on yhteistyökumppanina Allianssin järjestämässä nuorisoalan isossa vuosittaisessa NUORI-tapahtumassa. Olemme siellä isosti näkyvillä ja keskustelemassa sekä nuorisotyöstä että siitä, mitä kuuluu sen tekijöille. Hyvä tekemisen meidänkin näky myös ulospäin."

Mikä innosti sinut mukaan?

"Pääsin aikoinaan osaksi jytyläistä työyhteisöä. Siellä puhuttiin ammattiliiton eduista ja yhdestä tekemisen mahdollisuudesta, ja sain itse kokea liiton hyödyt. Omien hyvien kokemusten kautta olen innostanut muitakin liittymään Jytyyn. Perustyössäni kohtaan nuoria, ja alan tapahtumissa puolestaan ammatilaisia, joiden kanssa tulee keskusteltua myös ammattiliittoon kuulumisen eduista."

Mitä olet oppinut tehtävässäsi?

"Jytyn edustus on tosi laaja, meillä on monipuolisesti ammatteja yhden liiton alla. Näen isona vahvuutena, että pystymme hyödyntämään eri alojen ammattilaisten osaamista, vahvuuksia ja näkemyksiä. Monipuolisesta verkostosta on aina apua, ja yhdessä tekemistä vaaditaan tulevaisuudessa vielä enemmän."

Kuka?

NIMI:

Leevi Kotilainen

AMMATTI:

Etsivä nuorisotyöntekijä Lahden kaupungin nuorisopalveluilla

YHDISTYS:

Jyty Lahti ry

ROOLI:

Paikallisyhdistyksen nuorisovastaava, asiantuntijajäsen Jytyn nuoriso- ja järjestötyön ammattialaryhmässä

ILMIANNA AKTIIVI! Kuka jytyläinen vaikuttaja ansaitsisi tulla muidenkin tietoon? Kerro vinkiksi: jytyliitto.fi/jyty-lehti

PUHEENJOHTAJALTA

Vaikuta, se kannattaa!

KUN OLIN noin kymmenvuotias, järjestimme taloyhtiössämme esityksiä, joista perittiin pientä pääsymaksua. Tulot lahjoitettiin eläinkokeiden vastaiseen työhön. Nämä olivat ensimmäisiä kertoja, kun pyrin itse vaikuttamaan kokemaani yhteiskunnalliseen epäkohtaan. Tuntui hyvältä tehdä jotain ja jättää pieni jälki kohti parempaa maailmaa.

Lahjoitukset, oman ajan antaminen vapaaehtoisena, kansalaisaloitteet, politiikkaan osallistuminen, äänestäminen. Tapoja vaikuttaa on monia, eivätkä kaikki niistä edellytä suurta ajallista tai rahallista panostusta. Asioita voi muuttaa, mutta vain toimimalla.

Jokaisella meistä on eletyn elämänsä myötä asioita, jotka ovat erityisen lähellä sydäntä.

Oikeudenmukainen työelämä koskettaa kaikkia. Se, että palkalla tulee toimeen, työehdot ovat säälliset ja kaikkia kohdellaan töissä hyvin ja syrjimättömästi, on jokaisen etu. Oikeudenmukaista työelämää rakennetaan ennen kaikkea ammattiliitoissa. Me olemme ääni, joka yhteiskunnassa puhuu työntekijän puolesta.

Nyt on aika vaikuttaa ammattiliiton työhön. Liittovaltuustoon – Jytyn ylimpään päättävään elimeen – valitaan tänä syksynä uudet valtuutetut. Muistathan äänestää! Juuri Sinun äänesi voi olla ratkaiseva.

Jonna Voima Jytyn puheenjohtaja

KUVA ALEKSI POUTANEN

Kerro yhdistyksestäsi lehdessä

Jyty-lehden jäsenivuilla julkaistaan pieniä juttuja yhdistystapahtumista ja yhdistysten kokouskutsuja. Lähetä teksti ja mahdollinen kuva 4.12. ilmestyvään lehteen viimeistään 24.10. osoitteeseen sanna.pyysalo@jytyliitto.fi. Toimituksella on oikeus lyhentää juttuja ja päättää niiden julkaisusta.

Perhepäivä yhteistyön voimin

LAUANTAINA 8.6. vietettiin Jytyn perhepäivää ympäri Suomea. Helsingin Mustik-kamaalla kuhisi sankoin joukoin jytyläisiä perheitä, kun Jyty Metropoli ja Jyty Espoon Seutu järjestivät yhteisvoimin koko perheen piknik-päivän evästarjoiluineen.

Lapsille oli järjestetty kasvomaalausta sekä ul-

koleikkejä, ja Posetiivari Pikku-Matti viihdytti musiikillaan. Päivän päätteeksi osallistujat saivat liput Korkeasaareen.

Yhdistysten puheenjohtajat **Kaisa Soininen** ja **Katja Vidgren** totesivat, että yhteistyö kannatti. Osallistujia oli satakunta, ja he antoivat tilaisuudesta hyvää palautetta.

Lomittajat Ylellä

YLEN uudessa Lomittajat-sarjassa seurataan ison jytyläisen ammattialan eli maatalouslomittajien elämää ja arkea muuttuvassa maataloudessa.

Uusia henkilöitä järjestöosastolla

JYTYN järjestöosastolla on aloittanut aluetoiminnan koordinaattorina **Hanna Koskenheimo** ja järjestöassistenttina **Päivi Viljasalo**.

Syyskokouskutsu

TIISTAINA 3.12. klo 17.00 järjestetään Jyty Pohjois-Pohjanmaa ry:n syyskokous. Paikka ilmoitetaan myöhemmin sähköpostikutsussa.

Ilmoittautumiset ja ruoka-aineallergiat viimeistään 18.11. mennessä, puh. 050 431 3672 / toimisto **Marjo** tai jyty@pohjois-pohjanmaa.fi. Kokoukseen voi osallistua myös etänä.

THE BLACK RIDER

THE CASTING OF THE MAGIC BULLETS

Tom Waitsin pirullinen rock-ooppera intohimoisesta rakkaudesta ja tarjouksista, joista kannattaa kieltäytyä.

Kirjoittaneet Robert Wilson ja William S. Burroughs
Musiikki Tom Waits | Ohjaus Lauri Majjala
Päärooleissa Vilma Kinnunen, Aurora Manninen ja Tuomas Korkia-Aho

Liput lahdenkaupunginteatteri.fi

Äänestä ja vaikuta!

Nyt on sinun aikasi vaikuttaa ammattiliittosi päätöksentekoon. Järjestämme liittovaltuuston vaalit 1.–14.10.2024. Liittovaltuusto on Jytyn ylin päättävä elin. Anna siis äänellesi valta ja vaikuta siihen, miltä näyttää tulevaisuuden Jyty! Äänestäminen on helppoa sähköisen vaalijärjestelmän kautta.

Äänestys-
aika alkaa
1.10.2024 klo 8
ja päättyy
14.10.2024
klo 20.

Vaalitulos
vahvistetaan
ja julkistetaan
15.10.2024.

37 jäsentä

VALTUUSTOON valitaan 37 jäsentä neljästä eri vaalipiiristä. Ehdokkaat on esitelty Jytyn nettisivujen ehdokasgalleriassa.

JOKAISELLA jäsenellä on käytössään yksi ääni omassa vaalipiirissään. Vaalit käydään enemmistövaalina eli vaalipiirissä eniten ääniä saaneet tulevat valituiksi (niin moni kuin paikkoja on vaalipiirissä). Yleisvarajäseniä valitaan puolet varsinaisten valtuutettujen määrästä.

1 ääni per jäsen

Äänestämään pääsee tunnistautumalla

VAALIJÄRJESTELMÄ on rakennettu siten, että vaalisalaisuus säilyy. Järjestelmään tunnistaudutaan pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella. Jäsenyyden on oltava voimassa, jotta voi kirjautua järjestelmään ja äänestää.

ÄÄNIOIKEUTETTUJA ovat 1.6.2024 työvoimajäsenenä olleet ja jäsenmaksunsa suorittaneet.

Äänestys alkaa 1.10.2024

Ehdokasgalleria: jytyliitto.fi/jytyvaalit > Ehdokkaat
Äänestysjärjestelmä: <https://vaalit.jytyliitto.fi/>
Jyty-vaalien nettisivu: jytyliitto.fi/jytyvaalit

ADOBE STOCK

Lomahuoneistojen varaus vuodelle 2025

Voit vuokrata jäsenetuhintaisia lomahuoneistoja Levillä, Rukalla ja Tahkolla.

Varausaika vuodelle 2025 alkaa keski-
viikkona 25.9.2024 klo 9.00. Ensimmäisen
kahden viikon aikana (25.9.–9.10.) varaavat
ne jäsenet, jotka eivät ole aiemmin käyt-
täneet lomamökkietua tai edellisestä va-
rauksesta on kulunut 2 vuotta. 10.10.2024
alkaen varaus on mahdollista kaikille jäse-
nille. Ennen varausajan alkamista lähetetty-
jä varausviestejä ei huomioida.

Hyödynnä jäsenetusi!

Hinnasto, varausohjeet ja esittelyt:
jytyliitto.fi > Jäsenyys > Vapaa-ajan jäsenedut
 > Jytyn loma-asunnot

Sillä sinun työsi on tärkeä

Jytysenioreille uusi yhdistys

JYTYSENIORIT RY on toi-
minut vuodesta 1999 lähtien
ja saattanut yhteen eläkkeel-
lä olevat jäsenensä ympäri
maata olevien aluekerhojen
kautta. Jytyseniorit ry lopet-
taa toimintansa 15.10.2024
yhdistyksen purkamisko-
kouksessa.

Uudenmaan alueker-
ho jatkaa kuitenkin toimin-
taansa ja on rekisteröitynyt
yhdistykseksi nimeltään
**Etelä-Suomen Jytyseniorit
ry**. Yhdistykseen ovat terve-
tulleita kaikki jytyläiset elä-
keläiset ympäri maata sekä
heidän läheisensä ja ystä-
vänsä. Liity mukaan uuteen
ja vireään yhdistykseen!

Terveisin,
Sinikka Nikko, Etelä-
 Suomen Jytyseniorit ry:n
 puheenjohtaja
 puh. 045 633 4407
sinikka.a.nikko@gmail.com

Lisätietoja:
Eila Frisk, jäsensihteeri,
 puh. 040 516 9483
eila.h.frisk@gmail.com
Raili Monto, rahastonhoitaja
 puh. 040 832 4252
raili.monto@gmail.com

Rösta och påverka!

Röstnings-
tiden inleds
1.10.2024
kl. 8 och avslutas
14.10.2024
kl. 20.

Valresultatet
fastställs och
offentliggörs
15.10.2024.

Nu har du möjlighet att påverka beslutsfattandet i i ditt fackförbund. Jytys förbundsfullmäktigeval arrangeras 1–14.10.2024. Du kan enkelt rösta via det elektroniska valsystemet. Förbundsfullmäktige är Jytys beslutande organ och du har möjlighet att påverka dess sammansättning. Ge din röst makt och påverka på så sätt hur framtidens Jyty ser ut!

Info
om
valet

37 medlemmar

TILL FULLMÄKTIGE
väljs 37 medlemmar
från fyra olika valdi-
strikt. Alla kandidater
finns presenterade i
kandidatgalleriet på
Jytys webbplats.

VAR OCH EN medlem
har en röst till sitt förfo-
gande i sitt eget valdi-
strikt. Jyty-valet genom-
förs som ett majoritetsval
vilket innebär att de som
får flest röster blir invalda
(så många som det finns
platser i valdistriktet).
Antalet allmänna reser-
vmedlemmar som väljs
är hälften av antalet or-
dinarie medlemmar i full-
mäktige.

1 röst per medlem

Identifiera dig
och röst!

VALSYSTEMET är
uppbyggt så att val-
hemligheten bevaras.
Identifieringen i syste-
met sker med bankko-
der eller mobilcertifikat.
Medlemskapet måste
vara i kraft för att man
ska kunna logga in i
systemet och genom-
föra röstningen.

RÖSTBERÄTTIGADE
är de som 1.6.2024
varit arbetskraftsmed-
lemmar och har betalat
sin medlemsavgift.

Röstningstiden inleds

1.10.2024

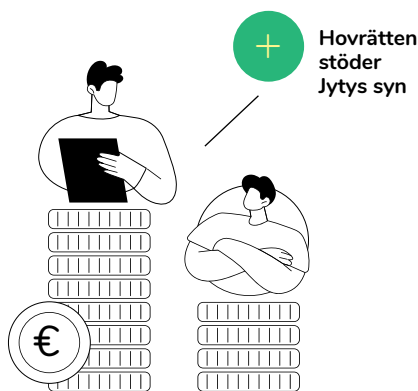
Kandidatgalleri: jytyliitto.fi/jytyvaalit > Ehdokkaat

Röstningssystem: <https://vaalit.jytyliitto.fi/>

Jyty-valets webbplats: <https://jytyliitto.fi/sv/jytyvalet>

ARBETSSEGER

ADOBE STOCK

Avbrotten i lönebetalningen under corona-tiden var lagstridiga

PÅ VÅREN 2020 när coronaviruset härjade beslöt statsrådet om flera begränsningar, och många kommunarbetsgivare avbröt lönebetalningen till arbetstagarna.

Enligt bestämmelse har en arbetstagare rätt till sin lön för högst 14 dagar om hen är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av exceptionell naturtilldragelse som drabbat arbetsplatsen eller av annan av hen oberoende orsak.

Enligt arbetsgivarens syn har begränsningarna varit oförutsägbara, och därför har arbetet helt förhindrats.

Enligt Jytys syn har det inte funnits grunder för avbrott i lönebetalningen. Förbundet bestred ärendet i tingsrätten, som gav en dom, enligt vilken arbetstagarna har rätt att få sin lönefordran retroaktivt. Arbetsgivaren överklagade domen till hovrätten, som också ansåg att arbetet inte var förhindrat på sätt avsett i arbetsavtalslagen.

Arbetsgivaren har ansökt om rätt att överklaga, så det slutliga beslutet som vunnit laga kraft fås när högsta domstolen har behandlat ärendet. En lönefordran preskriberas fem år från förfallodatum, om preskriberingen inte avbrutits innan dess. I Jyty har man inlett avbrytande av preskriberingarna.

Jonas Fyrqvist
Jytys arbetsmarknadsspecialist

FRÅN ORDFÖRANDE

Påverka, det lönar sig!

NÄR JAG VAR ungefär tio år gammal arrangerade vi i vårt bostadsaktiebolag föreställningar, för vilka vi tog en liten inträdesavgift. Inkomsterna donerades till arbetet mot djurförsök. Detta var de första gångerna jag själv försökte inverka på något jag upplevde som ett missförhållande i samhället. Det kändes bra att göra något och lämna ett litet spår mot en bättre värld.

Donationer, offrande av egen tid som volontär, medborgarinitiativ, deltagande i politiken, röstande. Sätten att påverka är många och alla av dem förutsätter inte någon stor satsning tidsmässigt eller ekonomiskt. Man kan ändra saker, men bara genom att agera.

Alla har vi i och med ett levtt liv saker som ligger oss speciellt nära hjärtat.

Ett rättvist arbetsliv berör oss alla. Det att man klarar sig på lönen, att arbetsvillkoren är skäliga och att alla på arbetet behandlas bra och utan att diskrimineras är varje persons fördel. Ett rättvist arbetsliv byggs upp framför allt i fackförbunden. Vi är rösten som i samhället talar för arbetstagaren.

Nu är det dags att inverka på fackförbundets arbete. Till förbundsfullmäktige – Jytys högsta beslutsfattande organ – väljs denna höst nya fullmäktige. Kom ihåg att rösta! Just din röst kan vara avgörande.

Jonna Voima
Jytys ordförande

Läs tidningen
på nätet
jyty-lehti.fi

ALEKSI POUTANEN

Marianne Greus (till höger) har gått vid många klientfamiljers sida under många år. Paula Metsävainio är sin mans Sakari Metsävainios närståendevårdare.

Vem?

NAMN:

Marianne Greus

YRKE:

Servicehandledare inom klient- och servicehandledning för äldre i Lapplands välfärdsområde i Kemi

DET BÄSTA I ARBETET:

Klienterna med vilka det uppstår ett gott och förtroendefullt förhållande. En trevlig arbetsgemenskap har också stor betydelse.

JYTY-MEDLEM YRKE

Förändringens vindar

Arbete med äldre människor och närståendevårdare är givande men också mentalt tungt. Lapplands välfärdsområde medför förändringar i servicehandledaren Marianne Greus arbete.

Text Saara Autere

JAG FÖRSÖKER stöda de äldre att bo hemma så länge det bara är möjligt genom att erbjuda dem nödvändig service hemma, såsom till exempel hemvård eller stödtjänster”, säger **Marianne Greus** när hon förklarar vad hennes arbetsbeskrivning består av.

Greus, som har studerat till socionom (YH), inriktade sig i sina studier i tiderna på arbete med äldre och har arbetat i branschen redan i 17 år. I sitt nuvarande arbete inom den centraliserade bedömningen av servicebehov har hon arbetat sedan år 2017.

När servicebehovet för en klient utreds mångprofessionellt kan teamets sjukskötare eller socialarbetare vara med och bedöma ärendet.

”När pulsen redan slår i samma takt efter ett långt äktenskap, är det inte lätt att föra maken eller maken till vård utanför hemmet.”

Omsorg om närståendevårdarna

Greus funderar i sitt arbete också mycket på hur närståendevårdarna orkar. Det är när allt kommer omkring ändå inte enkelt att föra en älskad partner till intervallvård för att själv få vila.

”När pulsen redan slår i samma takt efter ett långt äktenskap, är det inte lätt att föra maken eller maken till vård utanför hemmet.”

Men man klarar sig ändå längre hemma om man tar emot hjälp i tid.

”När en närståendevårdare blir trött på riktigt, är aktiveringen av servicen mera bara likt konstgjord andning.”

Serviceområdet omfattar sex kommuner

Välfärdsområdet förde med sig sydvästra Lapplands serviceområde till vilket utöver Kemi hör Simo, Tervola, Torneå, Övertorneå och Kemima.

”Penningsituationen för välfärdsområdet är svag. Ännu vet vi inte hur servicen kommer att förändras i framtiden, men man får hoppas att det på riktigt är till nytta för klienterna.”

Greus, som anslöt sig till Jyty i 2011, säger sig ha fått god valuta för sina medlemsavgifter, för under hennes förra arbetsgivares tid var hon tvungen att be om hjälp av förtroendemannen.

”Jag upplever att Jyty utgör en fin trygghet också för mig själv i denna föränderliga situation.”

I socialbranschen kan också klientsituationerna vara utmanande. Å andra sidan får man kraft av givande klientmöten i det mentalt belastande arbetet.

”En trevlig arbetsgemenskap har också väldigt stor betydelse. Vi odlar hurtig humor och tillsammans orkar vi, man behöver inte bära saker ensam.”

Rekommendera

medlemskap i Jyty nu. Det lönar sig verkligen!

Att rekommendera till medlemskap i Jyty är nu mer lönsamt än någonsin. Du kan välja ett pris från nätbutikens breda sortiment, man belönas redan för en ny medlem.

JYTYS rekommendationskampanj förnyas under hösten 2024. I fortsättningen får man poäng i takt med hur många nya medlemmar man skaffar. Poängsaldot börjar redan med en medlem, och för exempelvis fem medlemmar får man redan poäng till ett värde av 400 euro.

På basen av samlade poäng kan den som rekommenderat välja ett pris från nätbutiken, till vars breda sortiment hör produkter från bland andra Marimekko och Fiskars, Finnkinos bio-biljetter, reseväskor till Viking Line, TUI och hotellkedjor samt gåvokort till restauranger, massage och gym.

En rekommendation är bokstavligen lönsam för er båda. Gör det redan idag!

Bekanta dig med den nya rekommendationskampanjen:

<https://jytyliitto.fi/sv/rekommendera>

Ammattiliitto Jyty – Sillä sinun työsi on tärkeä

Olemme tukenasi ja turvanasi
työelämän eri vaiheissa.

Jyty on ammattiliitto, jonka jäsenet toimivat kunta-alalla, hyvinvointialueilla, yksityisellä sektorilla, järjestöissä ja seurakunnissa. Jäsenistön suurimpia ammattialoja ovat sihteerit, hallinto-, asiantuntija- ja ICT-työ, nuoriso- ja järjestötyö, sosiaali- ja terveysala, kirjastoala sekä kasvatus ja koulutus. Ammattiliitto Jyty on STTK:n jäsenliitto.

Miten toimia työpaikalla ongelmatilanteessa?

Keskustele asiasta ensin esihenkilösi kanssa ennen kuin otat yhteyttä Jytyn luottamusmieheen, aluetoimistoon tai työsuhdeneuvontaan.

1

Luottamusmies

Ota yhteys työpaikkasi luottamusmieheen, jonka yhteystiedot saat yhdistykseltäsi.

2

Aluetoimisto

Jos työpaikallasi ei ole luottamusmiestä, ota yhteys oman alueesi aluetoiminnan asiantuntijaan.

3

Työsuhdeneuvonta

Tarvittaessa liiton työsuhdeneuvonta palvelee sinua.

Miten toimia työttömyyden uhatessa?

1

Luottamusmies

Ota yhteys työpaikkasi jytyläiseen luottamusmieheen ja kysy häneltä neuvoja.

2

Työttömyyskassa

Ota yhteys työttömyyskassa Aariaan, jonka yhteystiedot löydät osoitteesta aariakassa.fi.

3

TE-palvelut

Ilmoittaudu työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon ensimmäisenä työttömyyspäivänä.

YHTEYSTIEDOT

KESKUSTOIMISTO
Ammattiliitto Jyty
Elimäenkatu 5,
00510 Helsinki
Vaihde
020 789 3799,
etunimi.sukunimi@
jytyliitto.fi

ALUETOIMISTOT
Helsinki
Turku
Kouvola
Kuopio
Tampere
Vaasa
Oulu
Rovaniemi

JÄSENPALVELUT
Jäsenrekisteri
020 789 3720,
jasenrekisteri@
jytyliitto.fi
Jäsenmaksut
020 789 3730,
jasenmaksut@
jytyliitto.fi

**TYÖSUHDE-
NEUVONTA**
020 789 3700,
tyosuhdeneuvonta
@jytyliitto.fi

**TYÖTTÖMYYS-
KASSA**
Työttömyyskassa
Aaria
Elimäenkatu 5,
00510 Helsinki
Asiakaspalvelu
020 7655 900,
asiakaspalvelu@
aariakassa.fi,
aariakassa.fi

YHDISTYKSET
Jytyn paikallisten,
valtakunnallisten ja
yhteistyöyhdistys-
ten yhteystiedot:
[jytyliitto.fi/yhteys-
tiedot/yhdistykset/](https://jytyliitto.fi/yhteystiedot/yhdistykset/)

Jyty-lehden 4/2024 teemana on hyvinvointi ja työssä jaksaminen.

Mikä luo sinulle hyvinvointia työssä ja vapaa-ajalla? Mitkä asiat tukevat parhaiten työssä jaksamistasi ja työhyvinvointia? Vastaa kyselyyn! Hyödynnämme vastauksia seuraavassa numerossa.

jytyliitto.fi/jyty-lehti

Palautetta
lehestä
2/2024

”

Juttu
psykologisesta
turvallisuudesta
oli erinomainen.
Ja ihana artikkeli
lastenhoitaja-
Lehtisestä!

Kiinnostavimmat
jutut lehdessä
2/2024

1. **HYVINVOINTI:** Psykologinen turval-
lisuus työyhteisössä
2. **SELVITIMME:** Ikä syrjintä on totta
3. **TEEMA:** Tasa-arvo
ja yhdenvertaisuus

Anna palautetta
lehestä ja osallistu
arvontaan
jytyliitto.fi/jyty-lehti

Suosittele nyt

Jytyn jäsenyyttä. Se todella kannattaa!

Jytyn jäsenyyden suosittelu on nyt kannattavampaa kuin koskaan. Jo yhdestä uudesta jäsenestä voit valita itsellesi palkinnon verkkokaupan valikoimasta.

Jytyn suosittelukampanja uudistuu syksyllä 2024. Jatkossa suosittelija saa pisteitä sen mukaan, miten monta uutta jäsentä hän on hankkinut. Pistepotti alkaa kertyä jo yhdestä jäsenestä, ja esimerkiksi viidestä jäsenestä saa pisteitä 400 euron arvosta.

Kerättyjen pisteiden perusteella suosittelija voi valita itselleen palkinnon verkkokaupasta, jonka laajaan valikoimaan kuuluu muun

muassa Marimekon, Fiskarsin ja Makitan tuotteita, Finnkinon lefalippuja, Viking Linen, TUI:n ja hotelliketjujen matkalahjakortteja sekä lahjakortteja ravintoloihin, hierontaan ja kuntosalille.

Jäsenyyden suosittelu on helppoa. Lähetä suositteluviesti tuttavallasi tai työkaverillesi valmiin sivuston kautta. Suosittelu on kirjaimellisesti palkitsevaa teille molemmille. Tee se jo tänään!

Sillä sinun työsi on tärkeä

Tutustu uuteen suosittelukampanjaan: jytyliitto.fi/suosittele